

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 15. august 2023

Sag BS-40602/2022-HJR
(2. afdeling)

A
(advokat Peter Giersing)

mod

Hegnsynet ved X Kommune ved formand B
(selv)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Helsingør den 12. november 2021 (BS-39555/2021-HEL) og af Østre Landsrets 8. afdeling den 25. april 2022 (BS-44574/2021-OLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Michael Rekling, Kurt Rasmussen, Ole Hasselgaard og Julie Arnth Jørgensen.

Sagen er behandlet på skriftligt grundlag, jf. retsplejelovens § 387.

Påstande

Appellanten, A, har nedlagt påstand om, at hegnsynets kendelse af 5. oktober 2021 i sag 01/21 ophæves, og at de ved kendelsen pålagte omkostninger på 1.355 kr. tilbagebetales med tillæg af rente fra sagens anlæg.

A har subsidiært nedlagt påstand om, at landsrettens dom ophæves, og at sagen hjemvises til behandling ved byretten.

Indstævnte, Hegnsynet ved X Kommune ved formand B, har nedlagt påstand om frifindelse.

Supplerende sagsfremstilling

C henvendte sig ved mail af 27. august 2021 til formanden for Hegnsynet i X Kommune, B, der også var formand for vurderingsmændene efter mark- og vejfredsloven i X Kommune. Af mailen fremgår bl.a.:

"Som jeg læser det er du vurderingsmand i vores område ?

...

Vi har en trist nabokonflikt og har behov for at et vurderingsnævn ser på en af de stridigheder vi har kørende. Det er mellem Y-vej 2 og Y-vej 21, hvor naboens heste spiser fælles hegn (måske eget hegn i skel, da jeg plantede det måske 20 cm inde på min matrikel).

Lov om mark- og vejfred

§ 1: Enhver er pligtig til på alle årets tider at holde sine husdyr på sit eget.

Dette sker desværre ikke og trods påtaler syntes nabo det er "sjovt" når deres heste spiser hækken jeg har plantet. Der er sat hestehegn i lav størrelse ud til skelkant."

Ved mail af 4. september 2021 blev der indkaldt til vurderingsforretning til afholdelse den 5. oktober 2021. I indkaldelsen var det anført, at rekvirenten, C, ønskede en vurdering af skader på sit hegn forvoldt af naboens heste.

Ved vurderingsforretningen deltog vurderingsformand B og vurderingsmand D samt bl.a. C og A.

Af protokollen fra vurderingsforretningen den 5. oktober 2021 fremgår bl.a.:

"Parternes påstande:

Rekvirenten C ønsker at modparten sætter hegn op på egen grund så hendes heste ikke kan nå hans hæk.

Modparten mener at deres hegn om folden er godt nok.

Sagsfremstilling:

Rekvirenten oplyste at han og hustruen flere gange, senest umiddelbart før de rekvirerede vurdering, har bedt modparten sørge for at indhegne så hestene ikke kan spise deres hæk.

Modparten mener at de har hegnet godt nok omkring folden.

Vurderingsmændene lægger til grund, at de foreviste skader på rekvirentens hæk er forårsaget af A og Fs heste og at anmeldelse er sket i henhold til Lov om mark og vejfred.

Kendelse:

Efter Mark og Vejfredslovens § 3 er der objektivt ansvar for skader omfattet af denne bestemmelse.

Modparten A og F har derfor ansvar for deres heste og skal sørge for at der er indhegnet så de ikke æder naboens hæk, som er sat på hans grund.

Ny/forbedret indhegning skal være opført inden den 5. november 2021.

Rekvirenten har ikke forlangt erstatning for den ødelagte hæk.

Omkostningen ved vurderingsforretningen, kr. 1.355 betales af A og F."

Retsgrundlag

Mark- og vejfredslovens § 1, stk. 1, og § 3, stk. 1, lyder:

"§ 1. Enhver er pligtig til på alle årets tider at holde sine husdyr på sit eget.

...

§ 3. Kommer et husdyr uden hjemmel ind på anden mands grund, skal dyrets besidder erstatte den skade, dyret forvolder ved at nedtræde, afbide eller fortære afgrøder, beplantning eller bevoksning, beskadige hegn eller vandløb, oprøde eller sammentræde jordbunden. Samme regel gælder om skade, dyret forvolder ved at angribe et andet husdyr eller på anden voldelig måde tilføje det legemsbeskadigelse."

I mark- og vejfredslovens kapitel VII om vurderingsforretninger har §§ 18, 19, stk. 1, 20 og 21, stk. 1 og 4, følgende ordlyd:

"§ 18. Ønsker nogen at fremsætte erstatningskrav i henhold til § 3, stk. 1, skal han inden 7 dage, efter at skaden er blevet ham bekendt, begære den vurderet af de i § 21 nævnte vurderingsmænd.

Stk. 2. Begæringen rettes til formanden for vurderingsmændene, der samtidig så vidt muligt skal underrettes om navn og bopæl på besidderen af de dyr, der har forårsaget skaden.

Stk. 3. Undlader skadelidte at lade skaden vurdere som fastsat i stk. 1 og 2 uden med dyrets besidder at have truffet overenskomst om erstatningens størrelse eller om dens fastsættelse på anden måde, bortfalder ethvert krav mod dyrets besidder på erstatning for de i § 3, stk. 1, omhandlede skader. Dette gælder dog ikke, såfremt det ved dom fastslås, at skaden er voldt i ond hensigt eller ved grov hensynsløshed.

§ 19. Når skaden er vurderet og det findes godtgjort, hvem der var det skadevoldende dyrs besidder, afgør vurderingsmændene ansvarsspørgsmålet ved en kendelse, der tillige fastsætter, hvorledes der vil være at forholde med hensyn til omkostningerne ved vurderingsforretningen.

Stk. 2 ...

§ 20. Vurderingsmændenes afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 21. For hver kommune beskikkes 3 vurderingsmænd til at vurdere de i henhold til § 18 anmeldte skader. Kommunalbestyrelsen kan dog i større kommuner bestemme, at kommunen deles i flere vurderingsdistrikter.

...

Stk. 4. I stedet for at beskikke de i stk. 1 nævnte vurderingsmænd kan kommunalbestyrelsen bestemme, at de vurderingsmændene tillagte forretninger skal overdrages medlemmerne af det i henhold til lov nr. 259 af 27. maj 1950 om hegn nedsatte hegnsyn."

Ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform) blev mark- og vejfredslovens § 19 og § 20 ændret til den nuværende affattelse. I den forbindelse blev reglen i den dagældende § 19, stk. 1, 2. pkt., om tvangsfuldbyrdelse af afgørelser truffet af vurderingsmænd efter mark- og vejfredsloven ophævet.

Af forarbejderne til § 20 fremgår bl.a. (Folketingstidende 2005-06, tillæg A, lovforslag nr. L 168, sp. 5445):

"Det foreslås præciseret, at vurderingsmændenes afgørelse ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, samtidig med, at de gældende regler vedrørende adgangen til at indbringe vurderings-

mændenes afgørelse for domstolene udgår. Vurderingsmændenes afgørelse vil fremover kunne indbringes for domstolene efter almindelige regler om domstolsprøvelse af forvaltningsafgørelser. Da vurderingsmændene efter mark- og vejfredsloven afgør tvister af privatretlig karakter mellem private, vil en retssag i givet fald som udgangspunkt skulle anlægges mod den private modpart i tvisten og ikke mod vurderingsmændene.”

Hegnslovens § 19, stk. 8, og § 26 har følgende ordlyd:

”§ 19...

...

Stk. 8. Drives der løsdrift af husdyr på de til et levende hegn eller en skelgrøft grænsende arealer, skal den pågældende lodsejer i passende afstand herfra opsætte og vedligeholde et beskyttelseshegn af tråd el.lign., således at beskadigelse ikke kan finde sted.

§ 26. Beskadiger en grundejer hegnet mod nabogrunden eller undlader at udføre et ham påhvilende vedligeholdelsesarbejde, derunder nødvendig renholdelse, eller at træffe de i § 19, stk. 8, påbudte beskyttelsesforanstaltninger, kan hegnsynet efter naboens begæring ved kendelse pålægge den pågældende inden en nærmere fastsat frist at udbedre skaden eller udføre det manglende arbejde.”

Anbringender

A har supplerende anført navnlig, at efter mark- og vejfredsloven har de beskikkede vurderingsmænd ikke hjemmel til at træffe andre afgørelser end anført i lovens § 18, jf. § 3, stk. 1, jf. § 19, der ikke indeholder hjemmel til at påbyde hende en handlepligt som sket ved kendelsen om at påbyde hende at opføre en ”ny/forbedret indhegning”. Da afgørelsen derfor er uhjemlet, må den ophæves, og omkostningerne tilbagebetales. Hjemmelsspørgsmålet er ikke undergivet de to private parters rådighed, men er et spørgsmål, som myndigheden har rådighed over. Rette sagsøgte vedrørende hjemmelsspørgsmål er derfor hegnsynet. Hvis kendelsen havde været en afgørelse om erstatning for et beskadiget hegn, ville tvisten herom have været af privatretlig karakter, og sagen ville skulle anlægges mod den pågældende nabo (C).

Hegnsynet ved X Kommune ved formand B har ikke anført yderligere for Højesteret.

Højesterets begrundelse og resultat

Den 27. august 2021 rettede C henvendelse til B, der både var formand for hegnsynet og for vurderingsmændene efter mark- og vejfredsloven i X Kommune. C anmodede om, at der blev set på en nabostrid som følge af, at naboens heste åd af hans hæk. Der blev herefter indkaldt til en vurderingsforretning efter mark- og vejfredsloven. Under vurderingsforretningen den 5. oktober 2021 oplyste C, at han ikke ønskede erstatning for den ødelagte hæk, men at naboen, A, skulle sørge for at indhegne hestene, så de ikke kunne æde af hækken. Ved kendelse af samme dag pålagde vurderingsmændene A at etablere ny forbedret indhegning af hestene. A blev endvidere pålagt at betale omkostningerne ved vurderingsforretningen på 1.355 kr.

A har anlagt sag mod "Hegnsynet ved X Kommune ved formand B". B var som anført også formand for Vurderingsmændene i X Kommune. Højesteret lægger som ubestridt til grund, at sagen må anses for at være anlagt mod det administrative nævn, Vurderingsmændene i X Kommune, der traf den omtvistede afgørelse.

Spørgsmålet er herefter i første række, om As sagsanlæg mod vurderingsmændene skal afvises, fordi sagen i stedet skulle have været anlagt mod C.

Afgørelser truffet af vurderingsmænd efter mark- og vejfredsloven kan indbringes for domstolene efter almindelige regler om domstolsprøvelse af forvaltningsafgørelser. Da vurderingsmændene afgør tvister af privatretlig karakter mellem private og således er et tvistnævn, vil en retssag som udgangspunkt skulle anlægges mod den private modpart i tvisten og ikke mod vurderingsmændene (tvistnævnet), jf. herved også forarbejderne til mark- og vejfredslovens § 20.

Som fravigelse af dette udgangspunkt kan der anlægges sag mod vurderingsmændene i visse tilfælde, herunder i tilfælde, hvor det gøres gældende, at vurderingsmændenes afgørelse er ugyldig som følge af sagsbehandlingsfejl eller lignende, jf. Højesterets dom af 15. oktober 2002 (UfR 2003.71) og Højesterets kendelse af 11. januar 2005 (UfR 2005.1176/1).

A har nedlagt påstand om, at kendelsen af 5. oktober 2021, hvor hun blev pålagt at opføre en ny forbedret indhegning, skal ophæves, og at omkostningerne ved vurderingsforretningen skal tilbagebetales. Hun har til støtte herfor henvist til, at afgørelsen er ugyldig, idet mark- og vejfredsloven alene giver vurderingsmænd hjemmel til at fastslå ansvar og fastsætte erstatning, men ikke indeholder hjemmel til at pålægge en handlepligt og dermed ikke giver adgang til at påbyde hende at opføre en "ny/forbedret indhegning", således som det er sket ved kendelsen.

Den sag, som A har anlagt, angår, om vurderingsmænd efter mark- og vejfredsloven har beføjelse til at pålægge en part at etablere en indhegning. Højesteret finder, at sagen rejser så væsentlige spørgsmål om vurderingsmænds kompetence og om afgrænsning af deres beføjelser efter mark- og vejfredsloven, at der kan ske fravigelse af udgangspunktet om, at sagen kun kan anlægges mod den private modpart. Der er derfor ikke grundlag for at afvise sagen mod vurderingsmændene med henvisning til, at den skulle have været anlagt mod C.

Spørgsmålet er herefter, om der, som påstået af A, skal ske ophævelse af kendelsen af 5. oktober 2021. Højesteret finder ikke anledning til at hjemvise afgørelsen af dette spørgsmål til byretten.

Vurderingsmændenes kendelse indeholder ingen angivelse af, hvilken bestemmelse i mark- og vejfredsloven som er hjemlen for pålægget til A om at opføre en ny indhegning omkring hendes heste. Vurderingsmændene har heller ikke senere under sagens behandling udtalt sig herom.

Det fremgår af mark- og vejfredslovens § 3, stk. 1, at besidderen af et husdyr skal erstatte skader, som dyret forvolder bl.a. på beplantning på fremmed grund. Den, som ønsker at fremsætte erstatningskrav efter lovens § 3, stk. 1, kan begære skaden vurderet af vurderingsmænd, jf. § 18, stk. 1, jf. § 21. Det fremgår af § 19, stk. 1, at vurderingsmændene afgør spørgsmålet om ansvar og erstatning ved en kendelse, hvori der også tages stilling til omkostningerne ved vurderingsforretningen. Der er ikke i mark- og vejfredsloven bestemmelser, der giver vurderingsmænd beføjelser svarende til de beføjelser et hegnsyn har efter bestemmelserne i hegnslovens § 19, stk. 8, og § 26, der bl.a. giver et hegnsyn beføjelse til at pålægge en part at opsætte et beskyttelseshegn ved løsdrift af husdyr til beskyttelse af levende hegn eller skelgrøft.

Under disse omstændigheder finder Højesteret, at der er sådanne væsentlige mangler ved vurderingsmændenes kendelse af 5. oktober 2021, at den må ophæves som ugyldig.

Som følge heraf skal Vurderingsmændene i X Kommune tilbagebetale omkostningsbeløbet på 1.355 kr. med rente fra sagens anlæg til A.

På denne baggrund tager Højesteret As principale påstand til følge.

Efter en samlet vurdering af sagens udfald, omfang og forløb skal Vurderingsmændene i X Kommune betale sagsomkostninger for byret, landsret og Højesteret med i alt 20.750 kr. til A. Heraf er 15.000 kr. til dækning af advokatudgift og 5.750 kr. til dækning af retsafgift.

De anførte betalingsforpligtelser påhviler det administrative nævn, Vurderingsmændene i X Kommune, og ikke de enkelte vurderingsmænd personligt.

THI KENDES FOR RET:

Vurderingsmændene i X Kommunes kendelse af 5. oktober 2021 ophæves.

Vurderingsmændene i X Kommune skal betale 1.355 kr. til A med procesrente fra den 15. oktober 2021.

I sagsomkostninger for byret, landsret og Højesteret skal Vurderingsmændene i X Kommune betale 20.750 kr. til A.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse.

Sagsomkostningsbeløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.